

Ο καρπός του λαϊκισμού ριζώνει στην Λατινική Αμερική

liberal.gr/world/to-fantasma-tou-laikismou-rizonei-stin-latiniki-ameriki/251730

Τετάρτη 15 Μαΐου 2019, 00:02

Στα μέσα της παραγμένης πολιτικά δεκαετίας του 70' στην Λατινική Αμερική, μόνο 3 από τις 20 χώρες θεωρούνταν ή είχαν χαρακτηριστικά δημοκρατίας, είκοσι χρόνια αργότερα το 1990, τα πράγματα είχαν αλλάξει θεαματικά (προς το καλύτερο) και είχαν «επιβιώσει» μόνο η κομμουνιστική Κούβα και το Μεξικό με την 70ετή κυριαρχία του Partido Revolucionario Nacional.

Σήμερα, σχεδόν 30 χρόνια μετά, κανείς δεν μπορεί να πει ότι η κατάσταση έχει βελτιωθεί, αντίθετα όπως επισημαίνουν οι ειδικοί που μελετούν τα δεδομένα, η δημοκρατία στην Λατινική Αμερική βρίσκεται σε «οπισθοδρόμηση» δίνοντας χώρο στις δυνάμεις του λαϊκισμού.

Σύμφωνα με το AmericasBarometer, η υποστήριξη στις εκλογές ως μορφή εναλλαγής στην εξουσία έπεσε από το 69% το 2012 στο 57% το 2017. Ακόμη χειρότερα το Pew Research Survey σε έρευνα του το 2017 σε επτά χώρες της περιοχής βρήκε ότι 24% των ερωτηθέντων προτιμούσαν αυταρχικά μοντέλα διακυβέρνησης. Οι λόγοι μπορούν να

αναζητηθούν στην διαφθορά, στην ανέχεια και φυσικά στην εγκληματικότητα. Χαρακτηριστικά η Λατινική Αμερική παρότι φιλοξενεί το 8% του πληθυσμού του πλανήτη, έχει το 1/3 των δολοφονιών παγκοσμίως.

Ως εκ τούτου, οι νίκες του Ζαΐχ Μπολσονάρου στη Βραζιλία, του Αντρές Μανουελ Λόπεζ Ομπραδór στο Μεξικό και του Χούαν Ορλάντο Χερνάντεζ στην Ονδούρα το 2017 και το 2018 θεωρήθηκαν και νίκες του λαϊκισμού. Αυτό γιατί ο Μπολσονάρου παρά τις φιλελεύθερες του απόψεις στην οικονομία, υποστηρίζει με θέρμη την περίοδο της στρατιωτικής δικτατορίας (1965-1984) ενώ ο Ομπραδór στο Μεξικό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ο πλέον ένθερμος οπαδός των λεγόμενων «θεσμικών αντίβαρων». Χαρακτηριστικά, ο Ομπραδór έχει τοποθετήσει συμβούλους του προκειμένου να ασκεί έλεγχο, δίπλα σε εκλεγμένους κυβερνήτες, σε δικαστές, ενώ έχει απειλήσει έμμεσα με μεγάλο πρόστιμο (κλείσιμο) την επικριτική σε αυτόν εφημερίδα Reforma.

Πέραν αυτών, η κατάσταση στην Βενεζουέλα και την Νικαράγουα που επεκράτησε με ολέθρια αποτελέσματα, ο λαϊκισμός, γίνεται ολοένα χειρότερη. Στη Νικαράγουα, ο Ντανιέλ Ορτέγκα, ο ηγέτης του κινήματος των Σαντινίστας και...εκ των τελευταίων των Μοϊκανών του σοσιαλισμού στην περιοχή, καταφεύγει σε τακτικές...Βενεζουέλας δηλαδή χρήση ωμής βίας και αυταρχικές μεθόδους. Στην Βενεζουέλα, ως γνωστόν η καταστροφική θητεία του Νικολάσ Μαδούρο έχει καταστήσει την κάποτε πλουσιότερη χώρα της Λατινικής Αμερικής σε πραγματικό επαίτη, χάνοντας το μεγαλύτερο ποσοστό ΑΕΠ (50%) που έχει χάσει χώρα που δεν ήταν σε εμπόλεμη κατάσταση μετά το 1990.

Τέλος, τα πράγματα στον ορίζοντα δεν δείχνουν ενθαρρυντικά, καθώς το ερχόμενο φθινόπωρο αναμένονται οι εκλογές στην Αργεντινή και την Βολιβία. Στην πρώτη αναμένεται να διεκδικήσει εκ νέου την προεδρία, η «περονίστρια» Κρίστινα Φερνάντες Κιρσχνερ η οποία θήτευσε την περίοδο 2007-2015, αναλαμβάνοντας τα ηνία από τον σύζυγο της Νέστορ Κίρσχνερ. Η επάνοδος της Κίρσχνερ στο πολιτικό προσκήνιο φέρνει αυτό που χαρακτηρίζει ο Γάλλος ιστορικός Πιερ Αντρε Ταγκίεφ ως «εθνικό-λαϊκισμό», τη στενή διασύνδεση δηλαδή μεταξύ του λαϊκιστικού ύφους και της εθνικιστικής ιδεολογίας. Στο ίδιο μήκος κύματος και ο Έβο Μοράλες στη Βολιβία ο οποίος κατέφυγε στον λαό για να ζητήσει «νομιμοποίηση» προκειμένου να αλλάξει το σύνταγμα της χώρας και να αυξήσει το όριο θητειών από δυο σε τρεις. Παρά το γεγονός ότι έχασε εν τέλει το δημοψήφισμα, ο βολιβιανός ηγέτης αποφάσισε ότι μπορεί να κατέλθει στις εκλογές επικαλούμενος τα...ανθρώπινα δικαιώματα.

Μοναδικός λόγος αισιοδοξίας ήταν και συνεχίζει να είναι η Χιλή η οποία άφησε οριστικά πίσω την περίοδο Πινοσετ με δημοψήφισμα το 1988, το οποίο έγινε σεβαστό από το καθεστώς. Έκτοτε η χώρα αποτελεί έναν «φάρο» σταθερότητας και χρηστής διακυβέρνησης.